

Комунальний заклад вищої освіти
«ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
Волинської обласної ради

Сучасні комунікаційні технології у професійній діяльності вчителя фізичної культури:

методичні рекомендації
до виконання практичних занять

Комунальний заклад вищої освіти
«Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради

**СУЧАСНІ КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ:**

методичні рекомендації
до виконання практичних занять

УДК 316.772.5'06:796.071.4(076) (083.13)

С94

Сучасні комунікаційні технології у професійній діяльності вчителя фізичної культури: методичні рекомендації до виконання практичних занять. / Упоряд. О. О. Стрельбіцька. Луцьк, 2025. 57с.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Денисенко Н.Г., доктор педагогічних наук, декан факультету початкової освіти та фізичної культури КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.

Шульська Н.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри соціальних комунікацій Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол №2 від 30.09.2025 р.)

Розглянуто на засіданні кафедри філології Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол № 1 від 02.09.2025)

Практичний посібник є частиною навчально-методичного комплексу з освітнього курсу «Сучасні комунікаційні технології у професійній діяльності вчителя фізичної культури» для студентів спеціальності Середня освіта (Фізична культура).

У матеріалах навчального видання містяться інструктивно-методичні рекомендації до практичних занять курсу, завдання та вправи, які спрямовані на розвиток комунікативної компетентності, формування навичок фахового та успішного спілкування майбутніх учителів фізичної культури в освітньо-спортивному просторі НУШ.

Посібник адресовано здобувачам вищої освіти, викладачам закладів вищої освіти, учителям фізичної культури, тренерам та всім, хто цікавиться питаннями сучасної педагогічної комунікації та розвитку професійної компетентності педагога.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Зміст програми освітнього компонента.....	7
Тема 1. Комунікація як мовленнєва діяльність та основа професійної взаємодії.....	9
Тема 2. Стили та різновиди комунікації в освітньо-спортивному середовищі.....	12
Тема 3. Культура усної та письмової комунікації.....	17
Тема 4. Засоби створення ділового іміджу в професійній комунікації....	21
Тема 5. Невербальні засоби комунікації	24
Тема 6. Міжособистісна комунікація. Конфлікти та шляхи їх конструктивного розв’язання у педагогічному середовищі.....	30
Тема 7. Етика та етикет ділової комунікації. Медіакомунікація у фізичному вихованні.....	34
Тема 8. Технологія підготовки і презентації публічного мовлення.....	38
Тема 9. Стратегії успішної комунікації в педагогічній діяльності.....	42
Тема 10. Техніки ефективних комунікацій для вчителів фізичної культури.....	45
Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях.....	50
Завдання для самостійної роботи.....	51
Список рекомендованої літератури та джерел	54

ПЕРЕДМОВА

Сучасні тенденції розвитку освіти зумовлюють зростання ролі комунікації як важливого складника професійної діяльності педагога. У контексті реформування освітньої системи, інтеграції інноваційних педагогічних технологій та активного розвитку цифрового середовища особливого значення набуває формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Для вчителя фізичної культури ефективна комунікація є не лише інструментом передачі знань і організації навчального процесу, а й важливим засобом формування мотивації учнів до фізичної активності, здорового способу життя та командної взаємодії.

Професійна діяльність учителя фізичної культури передбачає постійну взаємодію з різними учасниками освітнього процесу – учнями, колегами, адміністрацією закладу освіти, батьками. Успішність цієї взаємодії значною мірою залежить від рівня комунікативної культури педагога, уміння використовувати різні стратегії та техніки спілкування, дотримуватися етичних норм, ефективно вирішувати конфліктні ситуації, формувати позитивний професійний імідж і підтримувати конструктивний діалог у різних комунікативних ситуаціях.

Сучасний учитель фізичної культури має володіти не лише фаховими знаннями і методикою викладання, а й новітніми комунікативними технологіями, навичками публічного мовлення, цифрового етикету, міжособистісної взаємодії, конструктивного розв'язання конфліктів та ефективної командної роботи. Ефективна професійно-педагогічна комунікація є важливим чинником успішної організації освітнього процесу, формування позитивного психологічного клімату в колективі, мотивації учнів до фізичної активності та здорового способу життя. З цією метою в освітньо-професійну програму «Середня освіта (Фізична культура)» було введено освітній компонент «Сучасні комунікаційні технології у професійній діяльності вчителя фізичної культури», мета якого – сформувати в

майбутніх педагогів фізичної культури навички ефективного спілкування, необхідних для успішної реалізації освітнього процесу та створення сприятливих комунікаційних умов для всебічного розвитку здобувачів освіти.

Вивчення цього курсу спрямоване на формування таких результатів навчання:

- застосовувати сучасні педагогічні технології, включно з цифровими інструментами та інноваційними методами навчання, для розвитку фізичних, соціальних та емоційних компетентностей учнів (ПРН 6).

- використовувати українську мову в професійній діяльності на рівні чіткого, грамотного й методично правильного усного та писемного мовлення. (ПРН 13).

- ефективно організовувати професійну взаємодію з учнями, батьками, колегами та соціальними партнерами на засадах педагогічного партнерства та поваги до різноманіття (ПРН 15).

- здійснювати рефлексію, самооцінювання, планування власної професійної траєкторії та забезпечувати безперервний особистісний і педагогічний розвиток (ПРН 17).

- критично оцінювати достовірність і надійність інформаційних джерел; усвідомлювати вплив інформації на формування мотивації до занять, поведінкові рішення та розвиток особистості здобувачів освіти, роблячи обґрунтовані професійні висновки (ПРН 21).

Запропонований навчально-методичний посібник *«Сучасні комунікаційні технології у професійній діяльності вчителя фізичної культури: методичні рекомендації до виконання практичних занять»* розроблено з метою забезпечення методичної підтримки освітнього процесу під час підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура). Його зміст спрямований на формування у студентів практичних умінь і навичок ефективної професійної комунікації в освітньо-спортивному середовищі.

Структура видання охоплює два змістові модулі, що корелюють зі змістом робочої програми освітнього компонента «Сучасні комунікаційні технології у професійній діяльності вчителя фізичної культури». Посібник містить матеріали до практичних занять, що спрямовані на формування у студентів умінь ефективної професійної комунікації, розвитку навичок публічного мовлення, міжособистісної взаємодії, використання сучасних медіа та цифрових інструментів у педагогічній діяльності.

У методичних рекомендаціях запропоновано питання для обговорення, практичні завдання, комунікативні вправи, рольові ігри та ситуаційні кейси, спрямовані на розвиток комунікативної компетентності студентів, формування їхніх навичок публічного мовлення, критичного мислення, культури професійного спілкування та ефективної взаємодії в освітньому середовищі.

Особлива увага приділяється формуванню культури педагогічного спілкування, розвитку емпатії, толерантності, умінню працювати в команді, а також використанню інтерактивних методів навчання, що активізують пізнавальну діяльність студентів і сприяють набуттю практичного досвіду професійної комунікації.

Запропоновані матеріали можуть бути використані під час проведення практичних занять, самостійної роботи студентів, підготовки до семінарських занять, а також у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Посібник адресовано здобувачам вищої освіти, викладачам закладів вищої освіти, учителям фізичної культури, тренерам та всім, хто цікавиться питаннями сучасної педагогічної комунікації та розвитку професійної компетентності педагога.

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМУНІКАЦІЇ В ОСВІТНЬО-СПОРТИВНОМУ ПРОСТОРИ

Тема 1. Комунікація як мовленнєва діяльність та основа професійної взаємодії

Комунікація як інструмент професійної діяльності педагога. Функції спілкування. Основні закони спілкування. Види ділового спілкування в освітньо-спортивному просторі. Гендерні аспекти комунікації. Маскулінність та фемінність.

Тема 2. Стилi та різновиди комунікації в освітньо-спортивному середовищі

Поняття педагогічного спілкування та його особливості. Стилi та різновиди педагогічного спілкування. Моделі педагогічної комунікації.

Тема 3. Культура усної та письмової комунікації

Поняття усної та письмової комунікації. Мовна норма. Комунікативні ознаки культури мовлення. Акустичні параметри мовлення. Культура слухання. Техніка ефективних запитань.

Тема 4. Засоби створення ділового іміджу в професійній комунікації

Поняття ділової комунікації. Види та жанри ділової комунікації. Специфіка перемовин. Способи ведення ділових переговорів. Поняття іміджу та його роль у діловому спілкуванні. Види іміджу: професійний імідж; особистісний імідж; корпоративний імідж. Культура мови як основна ознака іміджу.

Тема 5. Невербальні засоби комунікації

Функції невербальної комунікації. Класифікація невербальних засобів. Пара- і екстралінгвістичні особливості невербальної комунікації. Фонація. Кінесика. Жести в системі засобів комунікації. Види жестів. Інші невербальні засоби комунікації у професійній діяльності вчителя фізичної культури.

Змістовий модуль II.

ТЕХНОЛОГІЇ УСПІШНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ПРОФЕСІЇ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Тема 6. Міжособистісна комунікація. Конфлікти та шляхи їх конструктивного розв'язання у педагогічному середовищі.

Зміст та ефективність міжособистісного спілкування. Особливості професійної комунікації педагога і вихованця. Основні типи співрозмовника. Комунікативні бар'єри. Безконфліктне спілкування. Стратегія поведінки в конфліктних ситуаціях між учасниками освітнього процесу.

Тема 7. Етика та етикет ділової комунікації. Медіакомунікація у фізичному вихованні.

Основні поняття етики та етикету ділової комунікації. Мовний, мовленнєвий, спілкувальний етикет. Комунікативні табу. Тональності спілкування. Комплімент як елемент мовленнєвого етикету. Культура телефонного спілкування у професійній діяльності педагога. Цифровий етикет: правила спілкування в соцмережах.

Тема 8. Технологія підготовки і презентації публічного мовлення.

Цілі й завдання публічного мовлення. Типи сучасного публічного мовлення: суспільно-політичне, академічне, церковне, урочисте. Види промов. Загальні правила підготовки промов різних видів. Структура виступу. Особливості підготовки до виголошення промови. Культура сприйняття публічного виступу.

Тема 9. Стратегії успішної комунікації в педагогічній діяльності.

Професійно-педагогічна комунікація. Особливості ефективної комунікації педагога. Головні правила, які роблять комунікації успішними. Етика спілкування і толерантність як принцип культури педагогічного спілкування. Імідж педагога та самопрезентація як основа успішної комунікації.

Тема 10. Техніки ефективних комунікацій для вчителів фізичної культури

Технологія сторітелінгу в педагогічній комунікації. Техніки ефективних комунікацій для вчителів фізичної культури. Персоналізація. Візуалізація. Емоційна складова ефективної комунікації. Робота в команді. Мотивація через похвалу. Інтерактивність. Повага та емпатія.

Змістовий модуль I. Теоретичні основи комунікації в освітньо-спортивному просторі

Практичне заняття

Тема 1

КОМУНІКАЦІЯ ЯК МОВЛЕННЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Питання для усного обговорення

1. Спілкування як інструмент професійної діяльності педагога.
2. Функції спілкування.
3. Основні закони спілкування. Стратегії спілкування.
4. Види спілкування в освітньо-спортивному просторі.
5. Гендерні аспекти комунікації. Маскулінність та фемінність.

Рекомендована література

1. Борг Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ, 2019. 304с.
2. Коберник І., Краснова К. Ефективні комунікації для освітніх управлінців: посібник. Київ, 2019. 72 с. URL : <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/efektyvni-komunikaciiposibnyk-final-preview-20-12.pdf>
3. Ковальчук В.А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
4. Комунікації в освіті: історія, теорія, практика / За ред. О. Гомотюк. Тернопіль, 2020. 207 с. URL : <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42991/1/Monografija.pdf>
5. Костик Л. Б. Основи професійно-педагогічного спілкування: метод. реком. до самостійної роботи студентів. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 52 с.
6. Локайчук С. Техніки ефективного мовного спілкування. Навчально-методичні рекомендації до вивчення вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк, 2021. 44 с.
7. Опалюк О., Вержиковська О., Михальська Ю. Сучасні комунікативні технології. Кам'янець-Подільський, 2021. 203с.
8. Українська мова за професійним спрямуванням : навчально-методичний посібник / упоряд. Подолук С.М., Стрельбіцька О. О. Луцьк, 2018. Ч. I. 86с.
9. Усна і письмова комунікація та академічна риторика : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / Н. С. Безгодова, М. О. Волошинова, І. О.Ніколаєнко. Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2021. 163 с.

Практична частина

Завдання 1. Підготуйте відповіді на питання для обговорення.

Завдання 2. Випишіть з різних типів словників (обов'язково подати бібліографічний опис джерела із зазначенням сторінки) визначення понять: *комунікація, спілкування, мова, мовлення, мовленнєва діяльність.*

Завдання 3. *Дайте відповіді на запитання.* Відповіді обґрунтуйте.

- Чи співвідносяться поняття „комунікація” і „спілкування”?
- Чи достатнім для характеристики спілкування є твердження: „Спілкування – це обмін інформації між людьми”?
- Чи залежить комунікація від мотивів і цілей її учасників?
- Чи існують імовірні причини, які можуть ускладнювати взаєморозуміння співрозмовників?
- Чи впливають основні функції людської комунікації на успішний перебіг спілкування?

Завдання 4. Платон оцінював спілкування як благо: *воно допомагає пізнати себе та інших, пізнати істину.* Проаналізуйте таку позицію й обговоріть її в аудиторії.

Завдання 5. Визначте, які комунікативні якості характеризують прислів'я та приказки.

Говоріть так, щоб словам було тісно, а думкам просторо.

Умій вчасно сказати, вчасно змовчати.

Слово – не горобець, вилетить – не спіймаєш.

Хто вчора збрехав, тому й завтра не повірять.

Хороша людина висуває вимоги до себе, погана – до інших.

Учись коротко говорити, зумій море в глек вмістити.

Завдання 6. Охарактеризуйте власний рівень сформованості комунікативної компетентності. Які комунікативні вміння вам потрібно вдосконалювати?

Завдання 7. Проаналізуйте закони спілкування і поясніть:

- а) чому негативна інформація дуже швидко поширюється;
- б) у чому причина ефекту „зіпсованого телефону”;
- в) чому нові ідеї зазвичай спочатку не сприймаються;
- г) чому глядачі у великій залі можуть сміятися над сумнівними жартами, а в невеликій компанії – не завжди.

Завдання 8. Підготуйте стисле повідомлення на тему *«Гендерні особливості спілкування»*. Назвіть основні відмінності у спілкуванні жінок та чоловіків. Подумайте та обґрунтуйте: *Чи впливають гендерні особливості спілкування на успіхи у спорті?*

Завдання 9. Робота в парах. Розіграйте комунікативні ситуації:

- а) в Коледжі: «Поспілкуйтесь з однокласником, який не склав іспит, налаштуйте його на позитив»;
- б) на експозиції: «Поспілкуйтесь з відомим художником, якого випадково побачили на виставці картин».
- в) на змаганнях «Поспілкуйтесь з відомим спортсменом»

Завдання 10. *Визначте, який вид спілкування представлено у прикладах: педагогічне, ділове, міжособистісне, групове, публічне.* Поясніть свій вибір.

1. Інструктаж учителя перед початком спортивних змагань.
2. Розмова тренера з батьками учня щодо його фізичної підготовки.
3. Спілкування учнів під час командної гри.
4. Виступ учителя на педагогічній раді.

Завдання 11. *Робота в парах. Рольова вправа «Учитель – учень».* Змодельуйте комунікативні ситуації, застосовуючи конструктивні комунікативні стратегії.

1. Учень не хоче брати участь у спортивній естафеті.
2. Учень надто емоційно реагує на програш.
3. Учень порушує дисципліну на уроці.

Змістовий модуль І. Основи мовної комунікації в освітньо-спортивному просторі

Практичне заняття

Тема 2

СТИЛІ ТА РІЗНОВИДИ КОМУНІКАЦІЇ В ОСВІТНЬО-СПОРТИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Питання для усного обговорення

1. Поняття педагогічного спілкування та його особливості.
2. Стилi та різновиди педагогічного спілкування.
3. Стилi комунікативної поведінки в освітньо-спортивному середовищі.
4. Моделі педагогічного спілкування

Рекомендована література

1. Борг Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ, 2019. 304с.
2. Коберник І., Краснова К. Ефективні комунікації для освітніх управлінців: посібник. Київ, 2019. 72 с. URL : <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/efektyvni-komunikacii-posibnyk-final-preview-20-12.pdf>
3. Ковальчук В.А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
4. Комунікації в освіті: історія, теорія, практика / За ред. О. Гомотюк. Тернопіль, 2020. 207 с. URL : <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42991/1/Monografija.pdf>
5. Костик Л. Б. Основи професійно-педагогічного спілкування: метод. реком. до самостійної роботи студентів. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 52 с.
6. Локайчук С. Техніки ефективного мовного спілкування. Навчально-методичні рекомендації до вивчення вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк, 2021. 44 с.
7. Опалюк О., Вержуховська О., Михальська Ю. Сучасні комунікативні технології. Кам'янець-Подільський, 2021. 203с.
8. Українська мова за професійним спрямуванням : навчально-методичний посібник / упоряд. Подолук С.М., Стрельбіцька О. О. Луцьк, 2018. Ч. І. 86с.
9. Усна і письмова комунікація та академічна риторика : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / Н. С. Безгодова, М. О. Волошинова, І. О. Ніколаєнко. Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2021. 163 с.

Практична частина

Завдання 1. Підготуйте відповіді на питання для обговорення.

Завдання 2. *Спробуйте відтворити різні стилі спілкування (демократичний, авторитарний, ліберальний).*

Можливі ситуації (проблеми) для моделювання:

- ✓ реорганізація (розформування) навчально-спортивного закладу;
- ✓ купівля подарунків на ювілей навчально-спортивного закладу; на Новий рік; у Дитячий будинок тощо (за вибором);
- ✓ призначення нового тренера для спортивної команди;
- ✓ ваш варіант.

Завдання 4. *Змодельуйте рольову ситуацію і проведіть комунікативну гру.*

- а) Ви не згодні з висловленою думкою співбесідника.
- б) Ви – працівник адміністрації. До Вас звертаються з проханням надати допомогу в проведенні заходу, а Ви не можете допомогти.
- в) Ви зустріли одногрупницю/одногопупника, Вам треба зробити їй/йому комплімент.

Завдання 5. *Прочитайте ситуації та визначте стиль педагогічного спілкування, назвіть його переваги та недоліки.*

Ситуації:

1. Учитель самостійно приймає всі рішення на уроці, не допускає обговорення, суворо контролює кожен крок учнів.
2. Учитель пропонує учням обрати вид розминки та враховує їхні пропозиції.
3. Учитель майже не втручається в діяльність учнів і дозволяє їм самостійно організувати заняття.

Завдання 6. *Робота в групах. Мозковий штурм «Правила роботи демократичного вчителя»*

Кожна група студентів має створити і записати 10 правил роботи демократичного вчителя. Ці правила презентувати аудиторії у вигляді інтелект-карти або асоціативного куща.

Завдання 7. *Визначте стиль комунікативної поведінки* (агресивний, пасивний, асертивний). ***Поясніть, який із них є найбільш ефективним у педагогічній діяльності.***

Ситуації:

1. Учитель різко критикує учнів за помилки під час вправ.
2. Учитель не робить зауважень навіть тоді, коли учні порушують дисципліну.
3. Учитель спокійно пояснює помилки і пропонує шляхи їх виправлення.

Завдання 8. *Робота в групах.* Усі студенти повинні розділитись на дві групи. Перша відтворює модель спілкування «Приятель», друга – «Робот». Кожна з груп має проаналізувати свою модель спілкування, визначити її плюси та мінуси і довести, що саме ця модель є оптимальною для практичного використання.

Завдання 9. Самодіагностика. Пройдіть самотест по визначенню стилю комунікації

Опитувальник домінуючого стилю керівництва педагога

1. Чи вважаєте ви, що дитина повинна:

- а) ділитися з вами своїми думками, почуттями;
- б) говорити вам тільки те, що вона сама захоче;
- в) залишати свої думки й переживання при собі.

2. Якщо учень узяв у іншого учня олівець чи ручку, то ви:

- а) щиро з ним поговорите й дасте можливість йому самому прийняти потрібне рішення;
- б) дасте можливість самим дітям розібратись у своїх проблемах;
- в) повідомите про це всім дітям і примусите повернути взяте з вибаченням.

3. Рухливий, іноді недисциплінований учень сьогодні на занятті був зосереджений, азартний і добре виконав завдання. Як ви вчините:

- а) похвалите його і покажете його роботу всім дітям;
- б) проявите зацікавленість, з'ясуєте, чому так добре вийшло сьогодні;
- в) скажете йому: «Завжди б так займався».

4. Учень, заходячи до класу, не привітався з вами. Як ви вчините:

- а) примусите його голосно при всіх привітатися з вами;
- б) не звернете на це уваги;

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти на практичних заняттях				
Кількість балів	<i>Активність та участь у роботі</i>	<i>Практичне застосування знань і вчасність</i>	<i>Комунікативна компетентність та взаємодія у групі</i>	<i>Самостійність виконання та креативність</i>
Мінімальна кількість 1– 2 бали	Не проявляє активності, часто відсутній	Завдання не виконано або не відповідає вимогам. Несвоєчасність виконання завдань.	Відсутність комунікативних навичок. Ігнорує групову роботу	Робота – не самостійна. Відсутня творчість, присутнє копіювання чужих ідей.
Задовільна – 3 бали	Пасивна участь, виконує лише за вказівкою.	Застосовує знання на практиці частково або без логіки. Завдання виконує не всі та невчасно	Обмежене висловлення думок. Пасивна участь у груповій роботі	Виконує частково самостійно. Завдання шаблонні, без креативності та оригінальності.
Достатня – 4 бали	Переважно активний, епізодичні прояви ініціативи	Завдання виконує вчасно, але є дрібні недоліки.	Рівень комунікації добрий, іноді трапляються незначні недоліки чи неточності. Взаємодіє у команді, але не завжди активно	Завдання виконує майже завжди самостійно. Є елементи креативності
Максимальна – 5 балів	Активно працює, проявляє ініціативу на практичних заняттях, дискусіях і командній роботі;	Завдання виконує якісно і без помилок; завжди вчасно. і вчасно.	Володіє високим рівнем комунікації, висловлюється змістовно, чітко й логічно. Є активним командним учасником у комунікативних ситуаціях.	Впевнено й самостійно виконує усі завдання, без сторонньої допомоги. Проявляє творчий підхід та оригінальні ідеї.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Назва теми	Завдання	Література
Тема 1. Спілкування як основа професійної взаємодії	<ul style="list-style-type: none"> - Опрацювати рекомендовану літературу; - Виписати з різних типів словників визначення понять: комунікація, спілкування, мовлення, мовленнєва діяльність. - Підготувати стисле повідомлення на тему <i>«Гендерні особливості спілкування»</i>. - Укласти таблицю «Основні відмінності у спілкуванні жінок та чоловіків». 	Основна література: 2, 5, 7, 8, 11, 13 Допоміжна література: 2, 11, 17
Тема 2. Стилi та різновиди комунікації в освітньо-спортивному середовищі	<ul style="list-style-type: none"> - Проаналізувати закони спілкування і підібрати приклад до кожного закону; - Підготувати асоціативну карту <i>«Моделі педагогічного спілкування»</i>; - Створити і записати 10 правил роботи демократичного вчителя. - Пройти самотест по визначенню стилю комунікації. 	Основна література: 1, 6, 7, 8 Допоміжна література: 2, 11
Тема 3. Культура усної і письмової комунікації	<ul style="list-style-type: none"> - Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до практичного заняття. - Визначити та описати п'ять ключових принципів вербальної комунікації. - Сформулювати письмово основні особливості мовних норм. - Пройти самотест <i>«Як ми слухаємо інших»</i> 	Основна література: 3, 7, 8, 11, 12, 13 Допоміжна література: 2, 17
Тема 4. Засоби створення ділового іміджу в професійній комунікації	<ul style="list-style-type: none"> - Опрацювати рекомендовану літературу. - Скласти ідеальний образ сучасного керівника освітнього (спортивного) закладу. Підготувати мініпрезентацію. 	Основна література: 5, 6, 7, 8, 9, 13 Допоміжна

		література: 7, 11, 2
Тема 5. Невербальні засоби комунікації	<ul style="list-style-type: none"> - Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до практичних занять. - Виписати із лекційного та рекомендованого матеріалу види найпоширеніших жестів та їх значення. - Скласти таблицю «Класифікація невербальних засобів спілкування». - Підготуватись до тренінгу з невербальної комунікації 	<p>Основна література: 7, 8, 9, 11, 13</p> <p>Допоміжна література: 2, 12</p>
Тема 6. Міжособистісна комунікація. Конфлікти та шляхи їх конструктивного розв'язання у педагогічному середовищі.	<ul style="list-style-type: none"> - Опрацювати рекомендовану літературу. - Скласти діалог «Розмова з тренером», використовуючи різні типи конфліктних ситуацій. - Розробіть модель уявної дискусії навколо тези Цицерона: «Ніколи не слід заперечувати очевидне». 	Рекомендована і самостійний пошук джерел
Тема 7. Етика та етикет ділової комунікації. Медіакомунікація у фізичному вихованні.	<ul style="list-style-type: none"> - Підготувати повідомлення: <i>Особливості ділової комунікації у різних країнах світу</i> (країна – за вибором студента). - Наведіть приклади вживання етикетних мовних засобів з професійної діяльності вчителя, тренера, журналіста, політика та ін. (<i>письмово, з указівкою конкретної особи</i>). - Укласти словничок етикетних формул для майбутнього вчителя фізичної культури (в тому числі й для віртуального спілкування) 	<p>Основна література: 3, 6, 9, 12, 14</p> <p>Допоміжна література: 2, 15</p>
Тема 8. Технологія підготовки і	<ul style="list-style-type: none"> - Опрацювати рекомендовану літературу. - Написати повідомлення про актуальні події у спортивному житті Закладу 	Основна література: 9, 12, 13, 14

презентації публічного мовлення	<p>упродовж останнього місяця.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Підготувати невелику (до 5 хв) переконувальну мотиваційну промову на тему «Чому Україна має боротись у сучасній війні» (або ж на іншу тему із запропонованих викладачем) 	<p>Допоміжна література: 1, 17</p>
Тема 9. Стратегії успішної комунікації в педагогічній діяльності вчителя фізкультури	<ul style="list-style-type: none"> - Підготувати фрагмент виступу: на педагогічній нараді; на батьківських зборах; на спортивному з'їзді, на студентській конференції, уживаючи професійну лексику (тема за вибором). - Підготуйте самопрезентацію на тему «Я – студент ХХІ століття». - Напишіть основні рекомендації успішної комунікації в спортивному інфопросторі 	<p>Основна література: 1, 5, 6, 9, 10, 13</p> <p>Допоміжна література: 1, 2, 17</p>
Тема 10. Техніки ефективних комунікацій у роботі вчителя фізичної культури	<ul style="list-style-type: none"> - Опрацювати рекомендовану літературу. - Створити презентацію своєї майбутньої професії, використовуючи ефективні техніки самопрезентації і взаємопрезентації. - Створити інтелект-карту «Правила успішної комунікації». - Пройти один із онлайн-курсів за вибором студента: <ul style="list-style-type: none"> 1) «Ефективні комунікації для освітніх управлінців» https://study.ed-era.com/uk/courses/ 2) «Мовний менеджмент в освіті та комунікативні стратегії»: https://course.emova.language-ua.online/courses/course-v1:ukainianworld 3) Комунікації в умовах війни https://online.ucu.edu.ua/courses/66d827ede4ee1dd97d93852f 	<p>Основна література: 2, 5, 8, 9, 11, 13</p> <p>Допоміжна література: 2, 7, 11</p>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Богдан Ж., Серета Н., Солодовник Т. Формування комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти: монографія. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 262 с.
2. Борґ Дж. Мистецтво говорити: таємниці ефективного спілкування. Харків: Фабула, 2021. 304 с.
3. Іващенко В.Л. Сучасні медіакомунікативні технології: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Видавництво “Розумники”», 2021. 192 с.
4. Картер А. Не бійся спитати: 10 кроків до вдалих переговорів /перекл. з англ. Київ : Лабораторія, 2021. 222 с.
5. Коберник І., Краснова К. Ефективні комунікації для освітніх управлінців: посібник. Київ, 2019. 72 с. URL : <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/efektyvni-komunikaciiposibnyk-final-preview-20-12.pdf>
6. Ковальчук В.А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
7. Комунікації в освіті: історія, теорія, практика / За ред. О. Гомотюк. Тернопіль, 2020. 207 с.
<https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42991/1/Monografiya.pdf>
8. Костик Л. Б. Основи професійно-педагогічного спілкування: метод. реком. до самостійної роботи студентів. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 52 с.
9. Локайчук С. Техніки ефективного мовного спілкування. Навчально-методичні рекомендації до вивчення вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк, 2021. 44 с.
10. Опалюк О., Вержиховська О., Михальська Ю. Сучасні комунікативні технології. Кам'янець-Подільський, 2021. 203с.
11. Основи професійно-педагогічного спілкування: метод. реком. до самостійної роботи студентів. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 52 с. URL : <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/>
12. Пентилюк М. та ін. Ділове спілкування та культура мовлення : навч. посіб. Київ : Центр учбової літ., 2019. 220 с.
13. Саврасова-В'юн Тетяна. Комунікативний практикум : навч.-метод. посібн. Київ: Київ. стол. ун-т ім. Б. Грінченка, 2024. 184 с. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/49331/1/T_Savrasova_Viun_%D0%9A%D0%A0_2024_FUFKM.pdf

14. Усна і письмова комунікація та академічна риторика : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / Н. С. Безгодова, М. О. Волошинова, І. О. Ніколаєнко. Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2021. 163 с.

Допоміжна

1. Беба Ю. Вісім правил ефективної презентації. URL : <https://www.redbull.com/ua-uk/8-pravyl-efektyvnoyi-prezentatsiyi>
2. Білик О. Основи комунікації : конспект лекцій для здобувачів фахової передвищої освіти. Луцьк, 2022. 50 с.
3. Войтенко С. М., Колосов А. Б. Програма розвитку групової ефективності спортивної команди: методичні вказівки. Вінниця. 2018. 120с.
4. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Конфлікти в освітньому середовищі: діагностика та практика вирішення: навчально-методичний посібник. Харків, 2020. 92 с.
5. Грибан Г.П., Мичка І.В., Гарлінська А.М., Солодовник О.В., Чайка Ю.Ю., Пилипчук П.Б., Денисовець А.П. Формування комунікативної компетентності в майбутніх учителів фізичної культури під час освітнього процесу. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Випуск 4 (149) 2022. С. 43-46 URL : [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.4\(149\)](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.4(149))
6. Горбач Н. В., Стрельбіцька О. О. Вплив медіакультури на формування лексику сучасної молоді. *Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки»*. 2022. Вип. 2. С.16-22. URL : <http://pc-dspace.org.ua/handle/123456789/247>
7. Денисенко Н., Стрельбіцька О., Горбач Н., Подолук С., Мартинюк М. Методика навчання спортивного коментування у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури. *Інноваційна педагогіка*. Вип.84. Том 1. С.98–106. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/84/part_1/20.pdf
8. Киселиця О., Богданюк О., Богданюк В. Комунікація вчителя фізичної культури у партнерстві зі школярами Нової української школи. *PHYSICAL CULTURE AND SPORT: SCIENTIFIC PERSPECTIVE*, 2025 1(1), 421–427. [https://doi.org/10.31891/pcs.2025.1\(1\)](https://doi.org/10.31891/pcs.2025.1(1))
9. Лівін М. Сторітелінг для очей, вух і серця. 2-ге вид. Київ: Наш формат, 2021. 184 с.
10. Освітньо-професійна програма Середня освіта (Фізична культура) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01

Освіта/Педагогіка зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура).
URL : <https://ipc.in.ua/wp-content/uploads/2024/12/opp-so-fk-bak-2024.pdf>

11. Подашевська Т.Л., Мочалова Н.С., Стрельбіцька О.О. Прагматичний потенціал інтернет-мемів як інструмента соціального впливу інтернет-комунікації. *Вісник науки та освіти*. 2025. Вип. 10 (40). С.759 – 773. DOI : [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-759-772](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-759-772)

12. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 260 с.

13. Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.06.2024 № 842. URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-deiakyx-standartiv-vyshchoi-osvity>

14. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (Наказ Міністерства освіти і науки України №1225 від 29.08.2024р.) URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

15. Стрельбіцька О., Подолук С. Специфіка формування мовленнєвої культури здобувачів освіти в умовах новітніх реформ. *Академічні студії. Серія : «Педагогічні науки»*. Видавничий дім «Гельветика», 2022, Вип.2. С.99–105. URL : <http://academstudies.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/342>

16. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. Київ, 2019. 391 с.

17. Флемінг К. Говорити легко та невимушено: як стати приємним співрозмовником. Харків, 2021. 240 с.

Інформаційні ресурси:

1. Ділова комунікація українською. URL : <https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/business-correspondence-2/>

2. Ефективна комунікація. URL : https://www.youtube.com/watch?v=EPkQ2qp_4ZE

3. Ефективна комунікація та культура мовлення. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=tf4q3MhVWHQ>

4. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#>

5. Міжособистісна комунікація. URL :

<https://www.youtube.com/watch?v=gV3jOzcRbsc>

6. Навички професійної комунікації. URL :
<https://kampster.com/uk/courses/601>

7. Онлайн-курс «Ефективні комунікації для освітніх управлінців». URL :
<https://study.ed-era.com/uk/courses/>

8. Онлайн-курс «Комунікації в умовах війни». URL :
<https://online.ucu.edu.ua/courses/66d827ede4ee1dd97d93852f>

9. Онлайн-курс «Мовний менеджмент в освіті та комунікативні стратегії» URL :
<https://course.emova.language-ua.online/courses/course-v1:ukainianworld>

10. Онлайн-курс «Мовна грамотність і комунікація в професійній діяльності вчителя фізичної культури». URL :
<https://edway.ua/uk/mpk/1271/detail/>

11. Онлайн-курс «Письмова комунікація публічних службовців: проста мова та легке читання». URL : <https://study.hs.gov.ua/>

12. Принципи успішної комунікації сучасного педагога. URL :
<https://www.youtube.com/watch?v=oZOMk1AFzg>

13. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (від 30.09.2019 №722/2019). URL :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019>

14. Уповноважений із захисту державної мови: <https://mova-ombudsman.gov.ua/>